

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-224 Wrocław, pl. Strzelecki 25
tel. 71/323 63 80, fax 71/323 63 98
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-2/15/ET

Wrocław, 30 października 2015 r.

DECYZJA RWR 16/2015

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2015 r., poz. 184 t. j.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Oławie Sp. z o.o.

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na zamieszczaniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy pn. „Umowa Nr... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” postanowień o treści:

- „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.” oraz „ Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi.”, które naruszają art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

- „1. Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...) 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez Usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia”. oraz ”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.”, które naruszają art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, które narusza przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886)

i przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do zaniechania tych działań poprzez:

1) wprowadzenie zmian w dotychczasowym wzorcu umownym polegających na zmianie postanowień :

- postanowienia o treści: -, „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.” na postanowienie o treści: -, „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie.”

-postanowienia o treści: „Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi.” na postanowienie o treści: „Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (w tym i za zerwanie plomb wodomierza) oraz przyłącza wodociągowego powstałych z winy Usługobiorcy”.

-postanowienia o treści: -, „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, na postanowienie o treści: „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”-

oraz wykreśleniu

- z postanowienia o treści: -, „1. Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...) 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia.” zapisu o treści: „ 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez Usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia”

-z postanowienia o treści: ”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” zapisu o treści: „(...) b)

przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy (...)”.

2) podpisywanie umów z nowymi odbiorcami usług w oparciu o tak zmieniony wzorzec umowy oraz wycofanie z obiegu prawnego umów podpisanych z dotychczasowymi odbiorcami usług i zastąpienie ich umowami podpisanymi w oparciu o zmieniony wzorzec umowy.

nakłada się na Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Oławie Sp. z o.o. , - obowiązek wykonania tego zobowiązania poprzez: zawieranie umów w oparciu o nowy wzorzec umowny, zmodyfikowany zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz wymianę umów już zawartych na nowe, zawierane w oparciu o ten wzorzec

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2015r. poz. 184 t. j.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 107 poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na przedsiębiorcę – Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Oławie Sp. z o.o., obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętych zobowiązań poprzez:

- przesłanie w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, nowego zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem wzorca umownego;
- przekazanie w terminie do 31 grudnia 2015 r. informacji o liczbie umów zawartych na podstawie tego wzorca;
- przesłanie do dnia 31 marca 2016 r. informacji z iloma aktualnymi odbiorcami usług nie zostały podpisane umowy na podstawie nowego wzorca i z jakich przyczyn.

UZASADNIENIE

Dokonana w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. RWR 400-19/14/ET analiza wzorca umowy pn. „*Umowa Nr...o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.*” stosowanego przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Oławie Sp. z o.o. (dalej: ZWiK), wykazała, że zawiera on m.in. postanowienia, które mogą naruszać zapisy art. 8 ust 1 pkt1-4 i art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.), dalej: „ustawa o zbiorowym (...)”, oraz § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886), dalej: „rozporządzenie taryfowe.”

W związku z powyższym - Postanowieniem nr 67/2015 z dnia 30 marca 2015 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez ZWiK, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, dalej: „ustawy o ochronie (...)”, polegających na zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy pn. „*Umowa Nr...o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.*” postanowień o treści:
-„*Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymania tych pomieszczeń w należytym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego*

przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.” oraz „ Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi.” które może naruszać art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, „Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...)3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia.” oraz “Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.”, które może naruszać art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, które może naruszać przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886)

(dowód: karta1-2,)

W trakcie postępowania ZWiK odniósł się do postawionych mu zarzutów, uznając ich zasadność i zobowiązał się do wprowadzenia do obrotu prawnego nowego wzorca, w którym postanowienia naruszające obowiązujące przepisy prawne zostaną zmodyfikowane bądź wykreślone jak podano w osnowie.

Jednocześnie ZWiK zobowiązał się do zawierania nowych umów na podstawie wzorca zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz do wycofania z obiegu prawnego umów podpisanych z dotychczasowymi odbiorcami i podpisania z nimi umów w oparciu o nowy zmieniony wzorec.

(dowód: karty 28-29)

ZWiK został powiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.

(dowód: karta 37)

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Stosowany od 30.01.2015 r. wzorec umowny pn. „Umowa Nr... o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” zawiera między innymi postanowienia o treści:

-, „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz

utrzymania tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.” (§ 8); oraz „ Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi”. (§ 16);

-, „Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...)” 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia.” (§ 19), oraz ”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” (§ 21);

-, „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.” (§ 11).

(Dowód : karty 6-9)

2. W pismach z dnia 17.04.2015 r. i 16.06.2015 r. ZWiK uznając zasadność postawionych przez Prezesa Urzędu zarzutów zobowiązał się do modyfikacji lub wykreślenia kwestionowanych postanowień. I tak:

-postanowienie o treści: *-, „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”* ma zastąpić postanowieniem o treści: *- „Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyłym stanie.”*

-postanowienie o treści: *„Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi.”* ma zastąpić postanowienie o treści: *„Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (w tym i za zerwanie plomby wodomierza) oraz przyłącza wodociągowego powstałych z winy Usługobiorcy”.*

-postanowienia o treści: *-, „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”,* ma zastąpić postanowienie o treści: *„W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”-*

- z postanowienia o treści: *-, „1.Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego,*

kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...) 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia.” wykreślony zostanie zapis o treści: „ 3. Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia”

-z postanowienia o treści: ”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” wykreślony zostanie zapis o treści: „(...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy (...)”.

Jednocześnie ZWiK podał, że zakres złożonego przez niego zobowiązania dotyczy nie tylko zmiany we wzorcu umownym w oparciu o który podpisywane będą umowy z nowymi odbiorcami, ale również dotyczy wymiany umów podpisanych z aktualnymi odbiorcami jego usług na nowe obejmujące wynikające z przyjętego zobowiązania zmiany.

(Dowód : karty:12-13 i 28-29)

3. PWiK świadczy usługi dostawy wody i odbioru ścieków na podstawie ok. 3500 umów zawartych z odbiorcami usług.

(Dowód : karta: 38)

4. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...): „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;

2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;

3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;

4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.”

Natomiast art. 15 ww. ustawy o zbiorowym (...) stanowi: „Koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowego - odbiorca usług”

5. Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego: „ W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza , a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie (...) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, zgodnie z którym „Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub w przyszłości będą klientami ZWiK. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest równoznaczne z naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie (...) nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, obecnych i przyszłych klientów ZWiK, którzy korzystają lub zamierzają korzystać z jego usług w zakresie dostarczania wody i odbioru ścieków na podstawie umowy zawartej w oparciu o wzorzec umowny pn. „Umowa Nr...o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.” Aktualnie z usług ZWiK korzysta ok. 3500 kontrahentów, których interesy naruszają kwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia wzorca umowy.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie ZWiK nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...).

Strona postępowania

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...), pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także osobę fizyczną, osobę prawną, oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Natomiast art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2015 poz 584 t.j) [zwanej dalej: ustawą o swobodzie działalności], definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ww. ustawy o swobodzie działalności jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej.

ZWiK jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000136724 A zatem - w świetle

powyższego – jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...). Oznacza to, iż przepisy tej ustawy odnoszą się do Spółki wprost.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie (...), jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ ZWiK zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia analizowanemu naruszeniu i zmiany lub wykreślenia kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień. Zakres zobowiązania obejmuje zarówno zmianę we wzorcu umownym stosowanym przy nowo podpisywanych umowach, jak i umów aktualnie obowiązujących. Zdaniem Prezesa Urzędu, przedstawiona przez ZWiK propozycja zmiany umowy wyeliminuje naruszenia obowiązujących przepisów.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...).

W ramach niniejszego postępowania ZWiK postawiono zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki, naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie (...), polegającej na stosowaniu we wzorcu umownym pn. *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień o treści:

-, *Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymania tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.*” oraz „ *Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi.*” , które mogą naruszać art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, *Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...)*3. *Po zakończeniu dwóch okresów obrachunkowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia*”. oraz *”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.*”, które mogą naruszać art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, *W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość dostarczonej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności*

wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, które może naruszać przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886).

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (...); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.”

Praktyką o której mowa w art. 24 ust. 2 może być zatem każde zachowanie (działanie, zaniechanie) przedsiębiorcy, jeśli ma ono charakter bezprawny, a ponadto godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Wskazane w przepisie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) przykłady praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mają jedynie przykładowy charakter. Nie wyczerpują one zachowań przedsiębiorców, które mogą zostać zakwalifikowane jako naruszające przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...). Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie (...), „za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów”¹.

Aby doszło do uprawdopodobnienia naruszenia przez ZWiK ww. przepisów ustawy o ochronie (...), muszą więc kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy,
- 2) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1)

Bezprawność jest to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody, czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przy ocenie bezprawności rozważenia wymaga kwestia, czy czyn był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego tj. normami prawa powszechnie obowiązującego a także z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego. Przepisy ustawy o ochronie (...) nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. XVIII AmA 32/05) wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...), [którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2], nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest uprawdopodobnienie, że stosowane przez ZWiK postanowienia o treści: *„Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymania tych pomieszczeń w należytym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”* oraz *„ Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi”*., naruszają art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.); Zgodnie ze stosowanym przez ZWiK postanowieniem, odbiorcy usług ponoszą koszty zabezpieczenia wodomierza głównego przed: zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym co należy uznać za jednoznaczne z ponoszeniem kosztów jego utrzymania. Tymczasem z dyspozycji art. 15 ust 3 ustawy o zbiorowym (...) wynika, że koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowe - odbiorca usług. Oznacza to, że według bezwzględnie obowiązującego prawa na przedsiębiorstwie, a w niniejszym przypadku ZWiK-u ciążyć powinny wszelkie koszty związane z nabyciem (na własny koszt i rachunek), instalacją i utrzymaniem wodomierza głównego. Obowiązek utrzymania wodomierza głównego związany jest bezpośrednio z wymogiem określonym w art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), nakazującym przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem w sposób ciągły i niezawodny. Wynika z tego, że niezawodność urządzeń, ale też wodomierza głównego, musi zagwarantować dostawca usług, czyniąc to na własny koszt.

W ww. wzorcu umownym ZWiK umieścił także postanowienia o treści: *„Przedstawiciele Usługodawcy, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub pomieszczeń każdego, kto korzysta z usług w celu przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych w lokalu i dokonania ich odczytu (...)3. Po zakończeniu dwóch okresów obrotowych, w przypadku dalszego nie umożliwienia z winy Usługobiorcy realizowania przez usługodawcę ustaleń ust. 1, Usługodawca ma prawo rozwiązać umowę niezwłocznie bez wypowiedzenia”*. oraz *”Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Usługodawcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę, za wyjątkiem określonym w § 19 ust.3 umowy. (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez usługodawcę środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.”*

Punktem wyjścia w ocenie, czy w związku z posługiwaniem się ww. postanowieniami, w umowach zawieranych przez ZWiK z konsumentami, doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, są przepisy ustawy o zbiorowym (...), które określają zasady i warunki zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Powołać tu należy w pierwszej kolejności art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy o zbiorowym (...), który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne, jeżeli:

- a) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- b) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrotowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- c) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;

d) *został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.*

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania świadczenia usług ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne w treści umowy. Odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić zatem wyłącznie wówczas, gdy wystąpi któraś z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie przytoczonych powyżej postanowień umownych nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zdarzenia, o których mowa w hipotezie powołanego przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego.

Kwestionowane postanowienia umowne statuują natomiast możliwość przekroczenia przez ZWiK jego ustawowych kompetencji jako dostawcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług. Postanowienia przewidują bowiem możliwość podjęcia działań powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacjach, które nie zostały objęte art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zamieszczenie w umowach ww. postanowień jest zatem sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zakres okoliczności, które na podstawie umowy mogą skutkować jej rozwiązaniem przez ZWiK, a w konsekwencji zastosowaniem przez niego środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług (np. odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego) wykracza poza zakres przewidziany w powołanym przepisie. Skoro ustawodawca w treści ww. przepisu przewidział określone sankcje za określone naruszenia, za niedopuszczalne należy uznać, aby ZWiK w treści umowy określał możliwość stosowania takich sankcji za inne naruszenia. Kwestionowane zapisy wprowadzają zatem odbiorców w błąd co do uprawnień i obowiązków spoczywających na przedsiębiorcy w zakresie możliwości zastosowania środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług przez odbiorcę.

Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego: *„W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza”.* Przepis ten nakazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w razie niesprawności wodomierza głównego ustalić ilość pobranej wody, w pierwszej kolejności, na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza głównego. W razie braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody w wyżej opisany sposób, ustawodawca dopuszcza możliwość ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Jednak ostatnie dwa sposoby rozliczania ilości wody w razie niesprawności wodomierza głównego, określone przez ustawodawcę mogą być zastosowane wyjątkowo, w określonym przypadku tj. braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza. Przyjęcie takiego sposobu rozliczenia ilości zużytej wody w razie niesprawności wodomierza jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a w związku z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym (...), takie postanowienie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zamieścić w umowie.

W tej sytuacji przyjęcie przez ZWiK w przypadku nieprawidłowego działania wodomierza głównego, innego sposobu ustalenia ilości pobranej wody (*średniego zużycia wody*

w okresie 6 miesięcy) niż przewiduje to § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego jest działaniem bezprawnym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu uznał za uprawdopodobnione, iż kwestionowane w prowadzonym postępowaniu postanowienia naruszają odpowiednio przepisy art. 15 ust 3 i art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym (...), a także § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego, co świadczy o bezprawności działań ZWiK i wypełnieniu pierwszej przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. 2)

ZWiK stosując postanowienia o treści: *-, Usługobiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielania, zgodnie z projektem, pomieszczenia lub studni wodomierzowej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymania tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, skutkami niskich temperatur, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.*” oraz *„ Usługobiorca zobowiązuje się do pokrywania kosztów naprawy uszkodzeń wodomierza (...) powstałych z winy Usługobiorcy, w wyniku nie zabezpieczenia przed działaniem niskich temperatur lub uszkodzeniami mechanicznymi”* nakłada na swoich kontrahentów obowiązki, których przepisy prawa nie przewidują, regulując w ten sposób relacje z nimi w sposób dla nich niekorzystny, a więc uciążliwy i godzący w ich interesy. Korzyścią jaką ZWiK osiąga w ten sposób jest możliwość uzyskania kosztem odbiorców usług, świadczeń (związanych z ponoszeniem kosztów np. zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem czy działaniem niskich temperatur), do spełniania których ci ostatni, zgodnie z prawem, nie są zobowiązani.

Analizując postanowienia sprzeczne z przepisami zawartymi w art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy o zbiorowym (...), z punktu widzenia spełnienia drugiej z przesłanek należy mieć na uwadze szczególnie charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz fakt, iż są one świadczone w warunkach monopolu naturalnego. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym (...), przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomości została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy. Jednocześnie zważyć należy, że art. 6 ust. 3 pkt 6) ustawy o zbiorowym (...) stanowi, że umowa, na podstawie której odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków, powinna zawierać postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunki wypowiedzenia. Mając jednak na względzie treść art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, a także okoliczności opisane w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, zważyć należy, że wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne powinno być dopuszczane tylko w wyjątkowych sytuacjach.

W ocenie Prezesa Urzędu możliwość rozwiązywania umowy w innych przypadkach (np. w przypadku uniemożliwienia odczytu licznika lub dowolnego nienależytego wykonania umowy przez Usługobiorcę) godzi w interesy konsumentów, albowiem nakłada na nich ciężar większy od powszechnie przyjętego w stosunkach danego rodzaju.

Kolejnym działaniem godzącym w zbiorowe interesy konsumentów jest stosowanie przez ZWiK, innego niż przewiduje to § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego sposobu ustalania ilości pobranej wody, w przypadku awarii wodomierza głównego. Na podstawie ilości pobranej wody ZWiK oblicza bowiem należność za wodę i ścieki do uiszczenia której zobowiązany jest konsument. Może więc dojść do sytuacji, w której wykazane przez ZWiK zużycie wody (stanowiące podstawę do wyliczenia zapłaty), będzie wyższe od zużycia wyliczonego zgodnie z ww. rozporządzeniem w sprawie określenia taryf. W takim przypadku konsumenci poniosą wyższe opłaty za wodę i ścieki niż wynikałoby to z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Tym samym zostało uprawdopodobnione spełnienie drugiej z przesłanek- niezbędnej do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, godzenie bezprawnymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu stwierdził, że zostało uprawdopodobnione spełnienie łącznie wszystkich przesłanek koniecznych do zakwalifikowania opisanych działań jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) i dlatego należało orzec, jak w pkt I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie (...) jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W toku niniejszego postępowania ZWiK, uznając zasadność postawionych zarzutów zobowiązał się do dokonania zmian, o których mowa w uzasadnieniu niniejszej decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, dokonując modyfikacji stosowanego wzorca umownego ZWiK uwzględnił obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 8 ust. 1, art. 15 ust 1 ustawy o zbiorowym (...) oraz § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego. W związku z powyższym przedstawiony przez niego projekt zmian może być zastosowany w obrocie z konsumentami, a wprowadzenie go zarówno w nowo podpisanych umowach jak i w aktualnie obowiązujących, Prezes Urzędu uznał za działanie wystarczające do usunięcia naruszenia art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...).

Jednocześnie Prezes Urzędu postanowił dzień 31.03.2016 r. uznać za końcowy termin realizacji wymiany aktualnie obowiązujących umów na nowe.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w pkt II sentencji decyzji.

Z kolei stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu nakłada na ZWiK obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Zgodnie z tym przepisem oraz mając na względzie złożone przez ZWiK w niniejszej sprawie zobowiązanie Prezes Urzędu zobowiązał ZWiK do:

- przesłania w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, nowego zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem wzorca umownego;
- przekazania w terminie do 31 grudnia 2015 r. informacji o liczbie umów zawartych na podstawie tego wzorca;
- przesłania do dnia 31 marca 2016 r. informacji z iloma aktualnymi odbiorcami usług nie zostały podpisane umowy na podstawie nowego wzorca i z jakich przyczyn.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec, jak w punkcie III sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 *k.p.c.*, od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:
Zakład Wodociągów
i Kanalizacji Sp. z o.o.
ul. 3-Maja 30
55-200 Oława